

AMENDAMENT

la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului penal și Codului contravențional) nr. 175 din 07.06.2023.

În temeiul dispozițiilor art. 59 din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr. 797/1996, și art. 17 alin. (2) din Legea despre statutul deputatului în Parlament nr. 39/1994, se propun următoarele amendamente:

La art. I din proiect prin care se propune modificarea Codului penal al Republicii Moldova nr. 985/2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 72-74, art. 195), cu modificările ulterioare, se se propune modificarea Articolului 337 din Codul penal al Republicii Moldova și va avea următorul cuprins:

„Articolul 337. Trădarea de Patrie

(1) Trădarea de Patrie, adică fapta săvârșită intenționat, de către un cetățean al Republicii Moldova, împotriva suveranității, independenței, unității, indivizibilității, securității sau capacității de apărare a Republicii Moldova, în interesul unui stat străin, unei organizații străine, unei entități anticonstituționale sau reprezentanților lor exprimată prin:

- a) trecere de partea inamicului pe timp de război sau conflict armat;
- b) spionaj;
- c) divulgare a secretului de stat;
- d) acordare de ajutor în vederea desfășurării unor activități ostile împotriva securității statului,

se pedepsește cu închisoare de la 12 la 20 de ani.

(2) Faptele prevăzute la alin. (1) săvârșite din interes material sau de o persoană publică, de o persoană cu funcție de răspundere, de o persoană cu funcție de demnitate publică,

se pedepsesc cu închisoare de la 15 la 20 de ani, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 10 la 15 ani.

(3) Este liberat de răspundere penală cetățeanul Republicii Moldova, racolat de serviciul de spionaj străin, pentru înfăptuirea unei activități ostile împotriva Republicii Moldova, dacă el nu a săvârșit nici un fel de acțiuni pentru realizarea însărcinării criminale primite și a declarat de bună voie autorităților despre legătura sa cu serviciul de spionaj străin.”

Argumentare

Amendamentul de modificare a articolului 337 din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002 a fost elaborat în vederea consolidării cadrului normativ în domeniul asigurării securității de stat și combaterii eficiente a activității infracționale de natură să aducă atingere suveranității, independenței, unității, indivizibilității, securității sau capacității de apărare a Republicii Moldova.

În acest context, reținem că infracțiunea de trădare de Patrie face parte din capitolul XVII al Părții Speciale a Codului penal, capitol ce cuprinde fapte ce atentează împotriva autorităților publice și securității de stat. Or, trădarea de Patrie atentează la orânduirea socială și de stat, pune în pericol integritatea, suveranitatea, independența, unitatea, indivizibilității, securitatea statului și capacitatea de apărare a Republicii Moldova.

În conformitate cu Constituția Republicii Moldova, devotamentul față de țară este sacru.

Pornind de la aceste valori fundamentale care necesită a fi protejate, se impune operarea modificărilor la art. 337 din Codul penal. Prin urmare, proiectul de lege urmărește conferirea acestei norme de incriminare o claritate mai bună prin consfințirea acelor trăsături esențiale ale faptelor infracționale care definesc trădarea de Patrie.

Prin proiectul de lege se propune ca în dispoziția art. 337 alin. (1) fapta intenționată a cetățeanului Republicii Moldova săvârșită în dauna statului Republica Moldova să fie concretizată prin înlocuirea cuvântului „daună” cu cuvântul „împotriva”. Trădarea de patrie este o infracțiune care se consuma din momentul comiterii fetei cu intenție. Proiectul de lege nu condiționează existența infracțiunii de apariția vreunui rezultat, iar dispoziția de incriminare descrie acțiunea periculoasă, care este pedepsită pentru însăși starea de pericol pe care o creează ea nefiind necesar survenirea consecințelor.

De aceea, pentru a se conferi normei de incriminare o mai bună doză de claritate, în vederea neadmiterii interpretării termenului „daună” ca și rezultat (urmare prejudiciabilă) s-a și propus modificarea de mai sus.

În dispoziția articolului noțiunea „inviolabilitate teritorială” se modifică cu sintagma „independență, unitate, indivizibilitate” a Republicii Moldova, fiind transcris așa cum este prevăzut în Constituția Republicii Moldova.

Art. 1 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova conține caracteristicile Republicii Moldova. Astfel, stipulează că Republica Moldova este un stat **suveran și independent, unitar și indivizibil**.

Teritoriul, alcătuit din spațiile terestru, acvatic și aerian, împreună cu populația definesc supremația teritorială a statului ca parte integrantă a suveranității, frontierele reprezintă limita juridică a spațiului teritorial în care statul își exercită suveranitatea.

Suveranitatea națională aparține poporului Republicii Moldova, care o exercită în mod direct și prin organele sale reprezentative, în formele stabilite de Constituție așa cum prevede art. 2 din Constituție.

Constituția face referință la **independență**, pentru a atrage atenția că nu poate fi vorba de un stat suveran, în sensul deplin al cuvântului, dacă acesta nu este independent.

Statul are ca fundament **unitatea** poporului Republicii Moldova. Republica Moldova este patria comună și indivizibilă a tuturor cetățenilor săi, iar acest lucru este consfințit la art. 10 alin (1) din Constituție. Cuvântul unitar semnifică și o trăsătură a statului, din punct de vedere al structurii acestuia.

În complex cu proclamarea caracterului unitar al statului Republica Moldova, Constituția proclamă și **indivizibilitatea** acestuia, care derivă din caracterul unitar. Statul este indivizibil, nu poate fi împărțit în mai multe unități statale. Totodată, includerea noțiunilor respective în dispoziția normei penale vine să protejeze inclusiv caracterul de stat unitar și indivizibil. Subdiviziunile teritoriale cu caracter administrativ nu sunt state separate și chiar atunci când autonomia lor este aprofundată, ele trebuie și contribuie la realizarea și funcționarea centralizată a unei structuri – statul Republica Moldova.

Securitatea statului este parte integrantă a securității naționale și este definită în art. 1 din Legea securității statului. Prin securitatea statului se înțelege protecția suveranității, independenței și integrității teritoriale a țării, a regimului ei constituțional, a potențialului economic, tehnico-științific și defensiv, a drepturilor și libertăților legitime ale persoanei împotriva activității informative și subversive a serviciilor speciale și organizațiilor străine, împotriva atentatelor criminale ale unor grupuri sau indivizi aparte.

Securitatea națională înseamnă nu numai securitatea statului, ci și securitatea societății și a cetățenilor Republicii Moldova.

Capacitatea de apărare este starea potențialului economic, militar, științifico-tehnic, social-moral, care asigură apărarea suveranității statului și a teritoriului lui de atacurile din afară.

Modificarea propusă are drept scop de protejarea valorilor sociale fundamentale inerente existenței unui stat, și care sunt consfințite expres în textul art.1 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova.

Obiectul juridic special al trădării de Patrie îl constituie relațiile sociale a căror existență și desfășurare normală sunt condiționate de asigurarea integrității, suveranității, independenței, unității, indivizibilității, securității statului și capacității de apărare a Republicii Moldova.

Infrațiunea de trădare de Patrie, de regulă nu are un obiect material, cu unele excepții precum este spionajului, divulgarea secretelor de stat ș.a. de așa fel, când obiect material precum documentele transmise altui stat conțin secrete de stat sau altă informație de natură să pună în pericol integritatea, suveranitatea, independența, unitatea, indivizibilității, securitatea statului și capacitatea de apărare a Republicii Moldova.

Latura obiectivă a infrațiunii de trădare de Patrie este prevăzută ca fapta săvârșită intenționat, de către un cetățean al Republicii Moldova, împotriva suveranității, independenței, unității, indivizibilității, securității sau capacității de apărare a

Republicii Moldova, în interesul unui stat străin, unei organizații străine, unei entități anticonstituționale sau reprezentanților lor exprimată prin: a) trecere de partea inamicului pe timp de război sau conflict armat.

Legea penală în vigoare la moment prevede o formă a trădării de Patrie ca fiind trecerea de partea dușmanului.

Conform doctrinei, trecerea de partea dușmanului ca formă a infracțiunii vizate poate fi considerată pe timp de război al țării noastre cu un inamic concret.

Prin noile modificări se propune înlocuirea cuvântului „dușman” cu cuvântul „inamic”, pentru a se conferi mai multă claritate acestei ipoteze de manifestare a faptei prejudiciabile. Se oferă o claritate inclusiv în situația unui conflict armat. Or, trecerea de partea inamicului este aferentă doar unei situații de război sau conflict armat.

c) Noțiunea de „**spionaj**” este prevăzută la art. 338 Cod penal, constând în transmiterea, precum și sustragerea sau culegerea de informații ce constituie secret de stat în scopul transmiterii lor unui stat străin, unei organizații străine sau agenturii lor, precum și transmiterea sau culegerea, din însărcinarea serviciului de spionaj străin, a altor informații pentru a fi folosite în dauna intereselor Republicii Moldova. Subiect al trădării de Patrie prin formă de spionaj poate fi numai cetățeanul RM.

d) Forma trădării de Patrie exprimată în divulgarea secretului de stat unui stat străin, unei organizații străine, unei entități anticonstituționale sau reprezentanților lor rămâne și în noua redacție.

La art. 337 Cod penal se propune introducerea a unei forme suplimentare, cu caracter alternativ, ale trădării de Patrie, și anume:

d) Acordarea de ajutor unui stat străin, unei organizații străine, unei entități anticonstituționale sau reprezentanților lor în vederea desfășurării unor activități ostile împotriva securității statului.

Prin acordare de ajutor unui stat străin, unei organizații străine, unei entități anticonstituționale sau reprezentanților lor în vederea desfășurării unor activități ostile îndreptate împotriva securității statului implică furnizarea de sprijin unui stat străin, unei organizații străine sau unei entități anticonstituționale în acțiunile lor care sunt ostile securității statului. Mai mult ca atât, oferirea suportului în exercitarea acestor influențe negative se proiectează drept amenințări la adresa securității statului și se pot materializa prin formele de natură să aducă atingere suveranității, independenței, unității, indivizibilității, securității sau capacității de apărare a Republicii Moldova.

Acordarea de ajutor în vederea desfășurării unor activități ostile împotriva securității statului se exprimă și prin campanii de dezinformare, activitate organizată, într-o anumită perioadă de timp, pusă la cale de a realiza obiective ostile prin dezinformarea societății, activitate care este de natură să aducă atingere suveranității, independenței, unității, indivizibilității, securității sau capacității de apărare a Republicii Moldova.

Art. 4 din Legea securității statului, indică care sunt pericolele deosebite pentru securitatea statului. Conform art. 4 alin. 2) lit. h) pericole deosebite pentru securitatea

statului prezintă acțiunile/inacțiunile orientate spre apariția amenințărilor hibride la adresa statului, exprimate prin campanii de propagandă ostilă sau de dezinformare, care pot dăuna regimului constituțional.

Potrivit art. 1 din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova *dezinformare* – înseamnă răspândire intenționată, pe orice cale, în spațiul public, a informațiilor al căror caracter fals sau înșelător poate fi verificat și care sunt de natură să dăuneze securității naționale.

Alineatul 2 de la acest articolul se completează cu o nouă agravantă și prevede răspundere pentru formele de trădare de Patrie, săvârșită din interes material. Cei care vor comite trădare de Patrie – pentru bani, sau din alte interese materiale, vor purta răspundere mai aspră.

Agravanta trădării de Patrie comisă de o persoană publică, de o persoană cu funcție de răspundere, de o persoană cu funcție de demnitate publică se păstrează.

La alin. (3) al art. 337 Cod penal, se păstrează obligativitatea procurorului sau a instanței de a elibera de răspundere cetățeanul Republicii Moldova, care a declarat de bună voie autorităților despre legătura sa cu serviciul de spionaj străin. La acest alineat se propune înlocuirea sintagmei „activitate dușmănoasă” cu sintagma „activitate ostilă” pentru a o aduce în concordanță cu dispoziția alineatului 1 a acestui articol.

Forma de vinovăție a infracțiunii de trădare de Patrie rămâne a fi săvârșită exclusiv cu intenție. Pentru realizarea infracțiunii, făptuitorul realizează și-și dorește ca prin acțiunea sa să aducă atingere uneia din atributele statului - suveranității, independenței, unității, indivizibilității, securității sau capacității de apărare a Republicii Moldova.

Încercarea de a realiza una sau mai multe forme de trădare de Patrie constituie tentativă și se pedepsește conform art. 25 din Codul penal.

Conform art. 270² al. 1) p. 2) CPP exercitarea urmăririi penale pentru trădarea de Patrie este de competența Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale.

Cu respect,

Igor CHIRIAC